

PREDGOVOR

Ovaj dvobroj *Istorijskih zapisa* posvećen je 80-godišnjici Trinaestojulskog ustanka (13. jula 1941. godine), jednom od najznačajnijih datuma u istoriji Crne Gore, a po ocenama u istorijskoj nauci i „fenomenu evropske istorije“. Povodom godišnjice izbijanja Trinaestojulskog ustanka, Naučno vijeće Istorijiskog instituta **9. jula 2021.** godine organizovalo je međunarodnu naučnu konferenciju: „1941. u Crnoj Gori: Osamdeset godina od Trinaestojulskog ustanka“.

Pozivu organizatora odazvao se veliki broj naučnih radnika iz Crne Gore i drugih država, o čemu svjedoči i sadržaj ovog, tematskog dvobroja *časopisa Istorijски zapisi*, u kome su publikovani radovi 28 učesnika Konferencije.

Osim vraćanja u vidokrug naučne pažnje krupnog datuma iz crnogorske prošlosti i unapređivanja rezultata istoriografije, održavanjem Konferencije dat je doprinos njegovanju kulture sjećanja na jedan od krupnih događaja iz istorije Crne Gore u Drugom svjetskom ratu koji je, ukupno uzevši, opredijelio tokove svjetske istorije u drugoj polovini XX vijeka.

Kroz multidisciplinarni pristup, u okviru dva tematska bloka, putem naučnog dijaloga u okviru njih, kao i na plenarnoj sjednici, sa nove vremenske distance, bez ideoloških predznaka, ponovo su razmatrana pitanja značaja Trinaestojulskog ustanka i njegovog uticaja ne samo na poslijeratna politička dešavanja u Crnoj Gori, već i na oblikovanje sadržaja književnih i umjetničkih djela i spomeničke arhitekture nastale poslije Drugog svjetskog rata u Crnoj Gori.

Skup je održan u sali Rektorata Univerziteta Crne Gore, ličnim učešćem naučnih radnika ili putem online platforme, zbog tada izražene pandemije COVID-19. Organizacioni odbor činili su dr Radoslav Raspopović, dr Radenko Šćekić, dr Ivan Laković, dr Tatjana Koprivica, dr Olga Pelcer-Vujačić, kao i mr Božena Miljić, sekretarka Odbora.

Ovim tematskim brojem *Istorijskih zapisa*, osim obilježavanja važnog datuma iz crnogorske i evropske istorije, najširu naučnu i stručnu javnost želimo da upoznamo i o rezultatima rada međunarodne naučne konferencije: „1941. u Crnoj Gori: Osamdeset godina od Trinaestojulskog ustanka“ održane u organizaciji Istorijskog instituta UCG u okviru projekta: Crna Gora na političkoj i kulturnoj mapi Evrope (CLIO MAP).